

Sygn. akt: I C 1098/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Michał Siemieniec
Protokolant:	sekretarka Weronika Chmiest

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016 r. w Olkuszu na rozprawie

sprawy z powództwa I. S.

przeciwko M. S., J. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda I. S. na rzecz pozwanych M. S. i J. S. kwoty po (...),00 (jeden tysiąc dwieście siedemnaście 00/100) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1098/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 kwietnia 2015 roku powód I. S. domagał się zasądzenia od pozwanych J. S. i M. S. kwot po 9.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 3 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu jego autor wskazał, że dnia 2 stycznia 2003 roku I. S. oraz jego ówczesna małżonka S. S. (1) zawarli z ich synem M. S. oraz jego małżonką J. S. umowę pożyczki, której przedmiotem było udzielenie tym ostatnim pożyczki pieniężnej w kwocie 36.000 złotych na okres 10 lat. Zwrot kwoty pożyczki miał nastąpić 2 stycznia 2013 roku. Powód nie dysponuje dokumentem obejmującym umowę, albowiem dokument ten został zagubiony lub nawet zniszczony, najprawdopodobniej przez ówczesną małżonkę powoda. Niemniej jednak fakt zawarcia umowy znalazł odzwierciedlenie w podpisanej i złożonej do Urzędu Skarbowego w O. deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych. W treści tej deklaracji pozwani wskazali, że czynność podlegająca opodatkowaniu została dokonana dnia 2 stycznia 2003 roku i że czynnością tą jest pożyczka udzielona przez S. I. i S. S. dla S. M. i S. J., kwota pożyczki 36.000 złotych, na okres 10 lat. Kwota pożyczki, według twierdzeń pozwu, została przekazana pozwanym przy zawarciu umowy pożyczki. Środki w kwocie 18.000 złotych pochodziły z majątku osobistego powoda, stanowiły część kwoty uzyskanej przez powoda z tytułu ceny sprzedaży należącego do jego majątku osobistego udziału we współwłasności nieruchomości zlokalizowanej w K., nabytego w wyniku dziedziczenia. Z uwagi na fakt, iż pomimo upływu terminu zwrotu pożyczonej kwoty pozwani nie dokonali na rzecz powoda zapłaty, powód wystosował do nich dnia 23 stycznia 2015 roku wezwanie do zapłaty, odebrane dnia 27 stycznia 2015 roku. Wierzytelność byłych

małżonków, objęta umową pożyczki, jako świadczenie podzielne, dzieli się na dwie równe i niezależne od siebie części i powodowi przysługuje wyłączne prawo żądania zapłaty połowy kwoty pożyczki, czyli 18.000 złotych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 14 maja 2015 roku w sprawie sygn. akt I Nc 2606/15/K referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie uwzględnił powództwo w całości.

Sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wnieśli pozwani, zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwani zaprzeczyli, by łączyła ich z powodem i jego była żoną umowa pożyczki. Pozwani przyznali, że w dokumentach złożonych do Urzędu Skarbowego w O. dnia 9.09.2003 r., to jest w deklaracji (...)1 oraz (...) jest mowa o umowie pożyczki kwoty 36.000 złotych pomiędzy byłymi małżonkami I. i S. S. (1) a ich synem M. S. i jego żoną J.. Zgodnie ze złożoną deklaracją, pożyczka miała zostać zawarta na okres 10 lat i na potrzeby prowadzonej przez pozwanych małżonków działalności gospodarczej. Rzecz w tym, że strony w rzeczywistości nie zawarły umowy pożyczki a ustną umowę darowizny kwoty 36.000 złotych i jedynie w deklaracji podatkowej oświadczone, że strony zawarły umowę pożyczki ze względów podatkowych, ponieważ darowizna była wyżej opodatkowana niż pożyczka. Umowa pożyczki była więc dotknięta pozornością z mocy art. 83 § 1 kc.

Postanowieniem z dnia 2 września 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Olkuszu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

I. S. jest ojcem M. S. i teściem J. S.. W roku 2003 był mężem S. S. (1).

[okoliczności bezsporne]

W roku 2003 I. i S. S. (1) darowali swojemu synowi M. i jego żonie J. kwotę 36.000 złotych, aby umożliwić im prowadzenie działalności gospodarczej. Po pewnym czasie w 2003 roku obdarowani zostali wezwani do Urzędu Skarbowego w celu wyjaśnienia pochodzenia pieniędzy, którymi dysponowali. Po rozmowie z pracownikiem Urzędu Skarbowego strony darowizny – ze względu na różnice w opodatkowaniu darowizny i pożyczki – zdecydowały się sporządzić pozorną umowę pożyczki kwoty 36.000 złotych w celu udokumentowania w Urzędzie Skarbowym pochodzenia tej kwoty w majątku pozwanych.

[dowody: zeznania świadka S. S. (1), protokół rozprawy z dnia 30 marca 2016 roku, rejestracja od 00:07:34, częściowo przesłuchanie powoda I. S., protokół rozprawy z dnia 30 marca 2016 roku, rejestracja od 00:21:23, przesłuchanie pozwanego M. S. protokół rozprawy z dnia 30 marca 2016 roku, rejestracja od 00:36:08, przesłuchanie pozwanej J. S., protokół rozprawy z dnia 30 marca 2016 roku, rejestracja od 00:45:56]

W deklaracji w sprawie podatku, złożonej w Urzędzie Skarbowym w O. w dniu 9 września 2003 roku M. S. i J. S. złożyli oświadczenie, że przedmiotem opodatkowania jest pożyczka z dnia 2 stycznia 2003 roku w kwocie 36.000 złotych na działalność gospodarczą udzielona przez I. i S. M. i J. S. na okres 10 lat.

[dowód: kopia deklaracji na formularzu PCC-1, k. 11-16]

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie sygn. akt XI C 3176/13 Sąd Okręgowy w Krakowie rozwiązał przez rozwód małżeństwo I. S. i S. S. (1) z winy I. S..

[dowód: odpis wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie sygn.. akt XI C 3176/13, k. 44]

Pismem z dnia 22 stycznia 2015 roku I. S. wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 18.000 złotych wraz z odsetkami od dnia 3 stycznia 2013 roku w terminie 7 dni, z tytułu pożyczki z dnia 2 stycznia 2003 roku.

[dowód: wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania przesyłki, k. 24-28]

Sąd zważył, co następuje

Powództwo podlega oddaleniu. Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dokumenty, których wiarygodność nie była kwestionowana oraz na podstawie dowodów z zeznań świadka i przesłuchania stron. Jeżeli chodzi o najistotniejszą sporną okoliczność faktyczną, tzn. czy kwota 36.000 złotych została pozwany darowana, czy pożyczona, sąd przyjął, że była to darowizna, ponieważ tak konsekwentnie twierdzili pozwani i świadek S. S. (1) a sam powód – w toku przesłuchania - popadł w sprzeczności podważające w sposób oczywisty jego wersję. Jest to szczególnie widoczne w nagraniu wypowiedzi powoda w elektronicznym protokole rozprawy z dnia 30 marca 2016 roku (zob. zwłaszcza rejestracja od 00:26:40 oraz od 00:34:03). Powód wszak przyznał że pomysł sporządzenia pisemnej umowy pożyczki powstał w toku wyjaśniania kwestii pochodzenia środków finansowych pozwanych w Urzędzie Skarbowym. Wersja powoda zmierzała do wykazania, że na skutek wizyty w Urzędzie Skarbowym strony zaniechały zamiaru dokonania kolejnej darowizny na rzecz pozwanych i zamiast tego zawarły faktycznie umowę pożyczki na okres 10 lat. Wersja powoda jest jednak pozbawiona logiki, bowiem strony w Urzędzie Skarbowym wyjaśniały źródło pochodzenia pieniędzy już uprzednio będących w majątku pozwanych, a nie tych, które dopiero miały zostać pozwany przekazane. Zresztą w deklaracji podatkowej, jako datę czynności prawnej podlegającej opodatkowaniu, wskazano 2 stycznia 2003 roku, gdy tymczasem owa deklaracja została złożona w dniu 9 września 2003 roku. Skoro powód twierdził w toku swego przesłuchania, że pomysł zawarcia umowy pożyczki powstał w czasie wizyty w Urzędzie Skarbowym, a więc we wrześniu 2003 roku, gdyby istotnie pomysł ten został zrealizowany, pożyczka nosiłaby datę z września 2003 roku, nie zaś ze stycznia tego roku. Fakt wskazania w formularzu deklaracji styczniowej daty czynności prawnej podlegającej opodatkowaniu prowadzi do wniosku, że prawdziwa jest wersja prezentowana przez pozwanych oraz potwierdzona przez świadka, w myśl której wspomniana deklaracja miała potwierdzić, że pieniądze, którymi pozwani dysponowali w od stycznia 2003 roku zostały uzyskane w legalny sposób – w oparciu o umowę pożyczki, której, jak obecnie ustalono, faktycznie nie było. Nie jest możliwe nadanie darowiznie charakteru pożyczki ex post poprzez sporządzenie deklaracji podatkowej wskazującej na zawarcie umowy pożyczki w sytuacji, gdy zgodne oświadczenia woli stron w dacie przekazywania pieniędzy odpowiadały treścią umowie darowizny. Z tych względów sąd uznał, że faktycznie strony zawarły umowę darowizny, a jedynie dla celów podatkowych sporządziły po kilku miesiącach pozorną umowę pożyczki. Zgodnie z art. 83 § 1 kc, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. W świetle tego przepisu, w sytuacji, gdy oświadczenia stron zamieszczone w pozornej umowie pożyczki z dnia 2 stycznia 2003 roku są nieważne, wierzytelność o zwrot kwoty pożyczki nie mogła powstać, co prowadzi do wniosku, że powództwo jest bezzasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W punkcie drugim sentencji zasądzono od powoda na rzecz pozwanych kwoty po 1.217 zł tytułem kosztów procesu (na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc). Koszty obejmują: po 1.200 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika – adwokata, zgodnie z § 6 pkt 4 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz.U. 2013 r. poz. 461 ze zm.), po 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

[SSR Michał Siemieniec]